

POSTANOWIENIE

Dnia 21 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Krzysztof Wiak

Magdalena Maria Wiszniewska (ławnik Sądu Najwyższego)

w sprawie z powództwa P. S.A. w B. (poprzednio P.1 sp. z o.o. w B.)

przeciwko M. M., N. P. (następcy prawnego A. M.)

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 21 czerwca 2023 r.

skargi nadzwyczajnej wniesionej przez Prokuratora Generalnego od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej z dnia 24 stycznia 2006 r., sygn. akt I Nc 9/06:

- 1. odrzuca skargę nadzwyczajną;**
- 2. znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania wywołanego wniesioną skargą nadzwyczajną;**
- 3. oddala wniosek kuratora o zwrot kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu ze skargi nadzwyczajnej.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z 24 stycznia 2006 r., I Nc 9/06, nakazał pozwanym M. M. i A. M., aby zapłacili solidarnie na rzecz powoda P.1 spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B. (obecnie: P. S.A. w B.) kwotę 16 599,06 zł z ustawowymi odsetkami od 19 grudnia 2005 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 315,50 zł tytułem kosztów procesu, w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu albo wnieśli w tym terminie zarzuty.

Zaskarżony nakaz zapłaty wobec odrzucenia zarzutów pozwanych uprawomocnił się 17 lipca 2006 r.

W uzasadnieniu nakazu zapłaty, sporządzonym w trybie art. 92 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. 2021, poz. 154 ze zm., dalej: „u.SN”), Sąd Rejonowy wskazał, że powodowa spółka wniosła o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym. Powód przedłożył wraz z pozwem weksel *in blanco* wystawiony przez pozwaną M. M. z poręczeniem A. M. z [...] r., a następnie wypełniony przez powoda na kwotę 16 599,06 zł z datą płatności [...] r. w B.. Weksel przedłożony przez powoda został należycie wypełniony, a jego treść i prawdziwość nie budziła wątpliwości Sądu. Tym samym Sąd nie stwierdził braku podstaw do wydania nakazu zapłaty. W oparciu o art. 485 § 2 k.p.c. i art. 491 § 1 k.p.c. Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym zgodnie z żądaniem pozwu i orzekł o kosztach postępowania.

W dniu 31 marca 2021 r. Prokurator Generalny (dalej: „skarżący”), na podstawie art. 89 § 1 i 2 w zw. z art. 115 § 1 i 1a u.SN, wniósł do Sądu Najwyższego za pośrednictwem Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej skargę nadzwyczajną od prawomocnego nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej z 24 stycznia 2006 r., I Nc 9/06, z uwagi na konieczność zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, zaskarżając go w całości.

Skarżący, na zasadzie art. 89 § 1 pkt 1 i 2 u.SN, zarzucił zaskarżonemu orzeczeniu:

1. naruszenie, wyrażonej w art. 76 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zasady ochrony konsumenta, jako strony słabszej strukturalnie w stosunkach prywatnoprawnych z przedsiębiorcą, poprzez niezapewnienie pozwanym ochrony przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi jaka wynika z Dyrektywy Rady nr 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. o nieuczciwych warunkach w umowach konsumenckich (Dz.Urz. WE L 95/29, dalej: „Dyrektywa 93/13”), co nastąpiło w wyniku braku zbadania przez Sąd – przy wydawaniu nakazu zapłaty przeciwko zobowiązanym z weksla – potencjalnie nieuczciwego charakteru zapisów umowy, z której wynikało zobowiązanie;

2. rażące naruszenie prawa procesowego, tj. przepisu art. 37¹ § 1 k.p.c., poprzez jego zastosowanie jako kryterium właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej ze względu na dochodzenie roszczenia przeciwko zobowiązanemu z weksla *in blanco*, którego miejsce płatności określono na B., w sytuacji gdy powód w żaden sposób nie wykazał, że właściwość ta była indywidualnie uzgodniona z pozwanym – konsumentem, a tym samym zachodziły uzasadnione wątpliwości, czy decyzja powoda, co do wypełnienia weksla *in blanco* w zakresie miejsca jego płatności nie była wynikiem zastosowania przez powoda klauzuli niedozwolonej w rozumieniu art. 385¹ pkt 23 k.c. w zw. z art. 385¹ § 1 i 3 k.c., a więc klauzuli bezskutecznej, a wobec tego rozpoznanie sprawy przez Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej, jako sąd niewłaściwy miejscowo, nie było dopuszczalne, albowiem zachodziły podstawy do przekazania sprawy sądowi właściwemu na podstawie art. 200 § 1 k.p.c., według kryterium z art. 27 § 1 k.p.c., ze względu na miejsce zamieszkania pozwanego;

3. rażące naruszenie prawa procesowego, tj. przepisu art. 485 § 2 zd. 1 k.p.c., art. 248 § 1 k.p.c. i art. 233 § 1 k.p.c., poprzez zaniechanie wezwania powoda do przedłożenia dokumentów dotyczących umowy pożyczki nr [...] z [...] r. zawartej pomiędzy powodem a pozwanym, w tym samej umowy oraz deklaracji wekslowej i mimo tego wydanie nakazu zapłaty, w sytuacji, kiedy treść weksla nasuwała uzasadnione wątpliwości, czy kwota wykupu weksla, objęta żądaniem pozwu, nie była wynikiem zastosowania przez powoda klauzul abuzywnych lub sprzecznych z przepisami prawa w przedmiotowej umowie (stosunek podstawowy), znajdującej się u źródła stosunku wekslowego, a tym samym wydanie nakazu zapłaty nie było dopuszczalne;

4. rażące naruszenie prawa materialnego, tj. przepisu art. 22¹ k.c., poprzez jego niezastosowanie do pozwanego jako konsumenta, w sytuacji, kiedy z okoliczności sprawy nie wynika, żeby dokonana przez niego czynność prawna, czy to wystawienie weksla *in blanco* czy też zawarcie z

powodem umowy pożyczki nr [...] z [...] r., były związane z działalnością gospodarczą lub zawodową pozwanych.

Na podstawie art. 91 § 1 oraz § 2 u.SN skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Bielsku-Białej z pozostawieniem temu sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania ze skargi nadzwyczajnej.

Jednocześnie Prokurator Generalny wniósł o wstrzymanie nakazu zapłaty do czasu ukończenia postępowania wywołanego wniesioną skargą nadzwyczajną z uwagi na grożącą pozwanej niepowetowaną szkodę wynikającą z prowadzonego przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Sosnowcu M. M. postępowania egzekucyjnego [...].

W uzasadnieniu skargi nadzwyczajnej Prokurator Generalny przedstawił sekwencję czasową zdarzeń. Ponadto skarżący wskazał, że na skutek wniosku z 26 lipca 2013 r. następcy prawnemu powodowej spółki Sąd Rejonowy, postanowieniem z 19 września 2013 r., wydał drugi tytuł wykonawczy P.2 sp. z o.o. w B. Natomiast na skutek wniosku z 26 czerwca 2015 r., następcy prawnego ww. podmiotu, tj. P. S.A., jako następcy prawnego P.1 sp. z o.o., Sąd Rejonowy postanowieniem z 6 lipca 2015 r., I Nc 9/06, nadał klauzulę wykonalności ww. prawomocnemu nakazowi zapłaty na rzecz P. S.A. w B.. Skarżący wskazał, że pozwany A. M. zmarł [...] r. w S.. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Sosnowcu z 28 listopada 2019 r., II Ns 2064/17, stwierdzono, że spadek po A. M. na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza nabyła [..]N. P.

Postanowieniem z 17 maja 2021 r. Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej wstrzymał wykonanie prawomocnego nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej z 24 stycznia 2006 r. w sprawie I Nc 9/06 do czasu rozpoznania skargi nadzwyczajnej.

Pismem z 1 czerwca 2021 r., stanowiącym odpowiedź na skargę nadzwyczajną, powód wniósł o oddalenie skargi nadzwyczajnej oraz o zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych. Powód nie zgodził się z zarzutami skargi i nie podzielił argumentacji skarżącego szeroko uzasadniając swoje stanowisko.

Pismem z 15 czerwca 2021 r., stanowiącym odpowiedź na skargę nadzwyczajną, pozwana M. M. wniosła o uwzględnienie skargi w całości oraz o zasądzenie od powoda na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie.

Pismem z 27 czerwca 2021 r., stanowiącym odpowiedź na skargę nadzwyczajną, [...] A. W., kurator ustanowiona dla nieznanej z miejsca pobytu pozwanej N. P., wniosła o uwzględnienie skargi w całości oraz o zasądzenie na rzecz kuratora kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, jakie nie zostały uiszczone w całości, ani w części.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Przed przystąpieniem do rozpoznania sprawy Sąd Najwyższy wskazuje, że zmianie uległa dotychczasowa sygnatura akt (I NSNc 279/22) i sprawa otrzymała sygnaturę II NSNc 116/23.

2. Skarga nadzwyczajna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia służącym eliminowaniu z obrotu wadliwych, naruszających zasadę demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, orzeczeń sądowych dotyczących konkretnych, zindywidualizowanych podmiotów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 3 kwietnia 2019 r., I NSNk 2/19). Konsekwentnie rolą przeprowadzanej przez Sąd Najwyższy kontroli nadzwyczajnej nie jest eliminowanie z obrotu wszelkich wadliwych orzeczeń, a jedynie tych, które godzą w podstawy umowy społecznej będącej fundamentem demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, a zatem dotyczą określonego kształtu relacji pomiędzy jednostką a władzą publiczną (przedmiotowa strona zasady demokratycznego państwa prawnego) lub godności upodmiotowionej jednostki (podmiotowa strona zasady demokratycznego państwa prawnego).

3. Cel skargi nadzwyczajnej, jakim jest wyeliminowanie z obrotu wadliwego orzeczenia może zostać zrealizowany wyłącznie w przypadku zaistnienia jednej z trzech przesłanek szczególnych wskazanych w art. 89 § 1 pkt 1-3 u.SN. Podmiot wnoszący skargę musi więc wykazać zaistnienie

przynajmniej jednego z uchybień wymienionych w art. 89 § 1 pkt 1-3 u.SN. Zaistnienie tego rodzaju uchybienia potwierdza wadliwość zaskarżonego orzeczenia, a jednocześnie otwiera drogę do badania czy wadliwość ta powinna być usunięta z uwagi na naruszenie zasady demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Samo zatem zaistnienie przesłanki szczególnej wskazanej w art. 89 § 1 pkt 1-3 u.SN nie przesądza o konieczności wyeliminowania z obrotu wadliwego orzeczenia. Wskazać w tym miejscu bowiem należy, że stabilność oraz prawomocność orzeczeń sądowych, a także kształtowanych przez nie stosunków prawnych również jest zasadą konstytucyjną, wywodzoną z prawa do sądu (art. 45 ust. 1 w zw. z art. 2 Konstytucji RP), zaś odstępianie od niej powinno być podyktowane wyjątkowymi względami. Konsekwentnie stwierdzone uchybienia muszą być na tyle poważne, by względ na całokształt zasady wynikającej z art. 2 Konstytucji RP nakazywał ingerencję w powagę rzeczy osądzonej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 9 grudnia 2020 r., I NSNu 2/20).

Przedstawiony powyżej punkt widzenia potwierdzał wielokrotnie Europejski Trybunał Praw Człowieka (dalej: „ETPCz”) podkreślając, że prawo do rzetelnego procesu musi być interpretowane w świetle zasady rządów prawa, będącej wspólnym dziedzictwem państw – stron Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz.U. 1993, nr 61, poz. 284 ze zm.). Jednym z fundamentalnych aspektów rządów prawa pozostaje zaś zasada pewności prawnej, która przewiduje wymóg, by tam, gdzie sądy ostatecznie rozstrzygnęły jakąś kwestię, ich orzeczenie – co do zasady – nie było kwestionowane (zob. np. wyroki ETPCz z: 28 października 1999 r. w sprawie *Brumărescu przeciwko Rumunii*, skarga nr 28342/95, par. 61; 24 lipca 2003 r. w sprawie *Ryabykh przeciwko Rosji*, skarga nr 52854/99, par. 52; 6 października 2011 r. w sprawie *Agrokompleks przeciwko Ukrainie*, skarga nr 23465/03, par. 148).

4. Stosownie do powyższego, przystępując do merytorycznego badania skargi nadzwyczajnej, Sąd Najwyższy w pierwszej kolejności ustala, czy doszło do naruszenia którejs z przesłanek szczególnych określonych w art. 89 § 1 pkt 1-3 u.SN i wskazanych w skardze nadzwyczajnej, a jeśli tak, to czy w celu zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego

zasady sprawiedliwości społecznej konieczne jest uwzględnienie skargi nadzwyczajnej. A *contrario* samo naruszenie zasady demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej nie stanowi racji wystarczającej dla usunięcia z obrotu prawnego zaskarżonego orzeczenia. Konstruując art. 89 § 1 u.SN ustawodawca posłużył się zwrotem „o ile”, który uniemożliwia realizację zasadniczego celu instrumentu jakim jest skarga nadzwyczajna, bez zaistnienia okoliczności wskazanych w przesłankach szczególnych, nawet jeśli za powyższym przemawiałyby fundamentalne racje aksjologiczne związane z istotą demokratycznego państwa prawnego.

Z drugiej jednak strony brak naruszenia zasady demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, zamyka drogę do wyeliminowania z obrotu prawnego zaskarżonego orzeczenia, nawet jeśli narusza ono którąś z przesłanek szczególnych, w tym zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji. Celem skargi nadzwyczajnej, jak wskazano w punkcie 2, jest bowiem zapewnienie zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, nie zaś z innymi zasadami, wolnościami lub prawami człowieka określonymi w Konstytucji.

5. Zgodnie z art. 95 pkt 1 u.SN w zakresie nieregulowanym przepisami ustawy o Sądzie Najwyższym do skargi nadzwyczajnej, w tym postępowania w sprawie tej skargi, stosuje się w zakresie spraw cywilnych przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego dotyczące skargi kasacyjnej, z wyłączeniem art. 398⁴ § 2 oraz 398⁹. Stosownie wyłączone zostały przepisy statuujące obowiązek zamieszczenia w skardze wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienia, a także instytucji tzw. przedsądu. Tak wąskie określenie przepisów dotyczących skargi kasacyjnej, które nie znajdują zastosowania w odniesieniu do skargi nadzwyczajnej oraz postępowania w sprawie tej skargi, nie pozostawia wątpliwości, że pozostałe przepisy dotyczące skargi kasacyjnej znajdują zastosowanie. W szczególności wskazać należy art. 398⁴ § 1 k.p.c. określający wymagania konstrukcyjne skargi kasacyjnej jako szczególnego środka odwoławczego. Wymagania te mają charakter wad nieusuwalnych i powodują odrzucenie skargi *a limine*. Podkreślić przy tym należy,

że warunkiem wystarczającym, a zarazem koniecznym, do odrzucenia skargi jest brak któregokolwiek z jej elementów konstrukcyjnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 maja 2006 r., III CSK 144/06; 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08).

Zgodnie z powyższym skarga nadzwyczajna powinna zawierać: (1) oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części; (2) przytoczenie podstaw skargi nadzwyczajnej i ich uzasadnienie; (3) wniosek o uchylenie lub zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żadanego uchylenia i zmiany.

6. Wniesienie skargi nadzwyczajnej jest dopuszczalne po wyczerpaniu dostępnych środków zaskarżenia (art. 89 § 1 u.SN). Ustawa przewiduje ponadto ściśle określony krąg podmiotów uprawnionych do jej wniesienia (art. 89 § 2 u.SN).

W sprawie nie ulega wątpliwości, że skarga wniesiona została przez legitymowany podmiot – Prokuratora Generalnego, oraz odnosi się do orzeczenia sądu powszechnego kończącego postępowanie w sprawie, które nie może być uchylone lub zmienione w trybie innych środków zaskarżenia – prawomocnego nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym wydanego przez Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej 24 stycznia 2006 r.

Zgodnie z treścią art. 89 § 3 u.SN skargę nadzwyczajną wnosi się w terminie 5 lat od dnia uprawomocnienia się zaskarżonego orzeczenia, a jeżeli od orzeczenia została wniesiona kasacja albo skarga kasacyjna – w terminie roku od dnia ich rozpoznania. Jednocześnie art. 115 § 1 u.SN stanowi, że w okresie 6 lat od dnia wejścia w życie ustawy skarga nadzwyczajna może być wniesiona od prawomocnych orzeczeń kończących postępowanie w sprawach, które uprawomocniły się po dniu 17 października 1997 r. W tych sytuacjach przepisu art. 89 § 3 zdanie pierwsze nie stosuje się. W przedmiotowej sprawie skarga nadzwyczajna została wniesiona – jak wskazano wyżej – od prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, w określonym ustawą terminie.

7. Wskazane w punkcie 5 warunki konstrukcyjne skargi nadzwyczajnej nakładają na wnoszącego skargę nadzwyczajną m.in. obowiązek przytoczenia podstaw skargi nadzwyczajnej i ich uzasadnienie. Zważywszy zaś na wskazany w punktach 2-4 cel, a zarazem rolę skargi nadzwyczajnej w systemie prawa,

przyjąć należy, że szczególnie istotne jest uzasadnienie przez wnoszącego skargę konieczności wyeliminowania z obrotu prawnego zaskarżonego orzeczenia z uwagi na zapewnienie zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, a zatem wykazanie przesłanki ogólnej skargi nadzwyczajnej.

Uzasadnienie powinno więc w szczególności zawierać wywód wyjaśniający, na czym polegało naruszenie przesłanki ogólnej. Oczywiście przy tym jest, że wnoszący skargę nadzwyczajną winien w sposób rzeczowy przedstawić argumentację prawniczą w celu wykazania konieczności wyeliminowania z obrotu prawnego zaskarżonego orzeczenia z uwagi na zasadę demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Pominięcie, czy też zbyt lakoniczne sygnalizowanie określonych zagadnień w uzasadnieniu skargi nadzwyczajnej skutkuje niemożnością zakwestionowania przez Sąd Najwyższy prawomocnego orzeczenia sądu powszechnego lub sądu wojskowego kończącego postępowanie w sprawie. Zauważyć przy tym należy, że Sąd Najwyższy nie może domniemywać intencji wnoszącego skargę i samodzielnie uzupełniać jej w zakresie argumentacji, czy też konkretyzować zawartych w niej zarzutów. Skarga nadzwyczajna powinna być więc tak zredagowana, żeby nie stwarzała żadnych wątpliwości, zaś intencje wnoszącego skargę winny być wyartykułowane w sposób jednoznaczny. W skardze nadzwyczajnej należy więc sformułować w sposób jednoznaczny podstawy skargi oraz je uzasadnić w taki sposób, aby poszczególne fragmenty uzasadnienia można było połączyć z poszczególnymi zarzutami.

8. Przekładając powyższe na realia rozpatrywanej skargi nadzwyczajnej, stwierdzić należy, że Prokurator Generalny nie dopełnił obowiązku uzasadnienia podstaw skargi w zakresie przesłanki ogólnej.

W uzasadnieniu skargi nadzwyczajnej Prokurator Generalny wyodrębnił dwie części: „stan sprawy” oraz „uzasadnienie podstaw skargi nadzwyczajnej”. Drugą ze wskazanych części rozpoczyna wywód podkreślający konieczność wystąpienia przez skarżącego ze skargą nadzwyczajną dla zapewnienia zgodności orzeczenia z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. W kolejnym akapicie skarżący wskazał

na konieczność zaistnienia przesłanki ogólnej skargi nadzwyczajnej, zauważył, że jej adresatem są przede wszystkim organy tworzące prawo, a także, że obywatel powinien być chroniony zasadą ustrojową wyrażoną w art. 2 Konstytucji RP przed arbitralnością organów władzy publicznej. Następnie wskazał, że z zasady tej wyprowadzana jest zasada pochodna zaufania obywatela do państwa, z którą wiąże się bezpośrednio zasada bezpieczeństwa prawnego.

W kolejnym akapicie skarżący wskazał, że zasada ustrojowa wyrażona w art. 2 Konstytucji RP wiąże się z ideą solidarności partnerów społecznych, określoną w art. 20 Konstytucji RP, z której wyprowadzany jest nakaz poszukiwania mechanizmów równoważących interesy stron w sposób minimalizujący ewentualne antagonizmy, co może wymagać stanowienia właściwych regulacji osłonowych.

Z powyższego skarżący wyprowadził wniosek, że normy chroniące konsumentów, realizujące przedmiotowe zasady, mają na celu zapewnienie równowagi między profesjonalnym uczestnikiem obrotu, jakim jest przedsiębiorca, a konsumentem. Z uwagi na powyższe „wydanie przez Sąd orzeczenia, nakładającego na stronę będącą konsumentem obowiązek zapłaty, bez badania prawidłowości stosunku podstawowego z uwagi na istniejące wątpliwości, co do jego uczciwego charakteru, z którego wynika zobowiązanie, gdy jego drugą stroną jest przedsiębiorca, jest niewątpliwie sprzeczne z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej” (k. 12).

Wskazać należy, że rozważania Prokuratora Generalnego po pierwsze pozostają na dużym poziomie ogólności, po drugie są niekonkluzywne, po trzecie nie zostały odniesione do konkretnych okoliczności sprawy. W związku z powyższym całkowicie niejasne pozostaje, na czym zdaniem skarżącego, w realiach sprawy, polega naruszenie zasady demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Przedstawiony wywód uniemożliwia nawet stwierdzenie, czy zdaniem skarżącego naruszone zostały zasady podstawowe, czy pochodne, a w szczególności nie można stwierdzić, która konkretnie zasada składająca się, bądź wywodzona z zasady demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej została naruszona i w jaki sposób.

Przytoczone powyżej stwierdzenia z całą pewnością nie realizują obowiązku uzasadnienia przesłanki ogólnej. Jednocześnie podkreślić należy, że ewentualne wykazanie w sprawie wystąpienia przesłanek szczególnych skargi nadzwyczajnej, nie przekłada się automatycznie na uzasadnienie zaistnienia przesłanki ogólnej. Podobnie brak innych aniżeli skarga nadzwyczajna środków zaskarżenia, z uwagi na brak związku logicznego, nie może przekładać się na uznanie wykazania przez skarżącego przesłanki ogólnej.

9. Niezależnie od powyższego Sąd Najwyższy zwraca uwagę, że w rozpatrywanej skardze nadzwyczajnej Prokurator Generalny zaskarżył nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany przez Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej 24 stycznia 2006 r., I Nc 9/06, w całości. W tym też zakresie Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego nakazu zapłaty. Jednocześnie podnoszone przez Prokuratora Generalnego zarzuty i okoliczności faktyczne odnoszą się w zdecydowanej większości jedynie do pozwanej M. M., jako do strony umowy pożyczki jak i wystawcy weksla *in blanco*, nie zaś do A. M. występującego w charakterze [...] (obecnie następcy prawnego N. P.). Co więcej, zawarte na karcie 15 stwierdzenie, które wyraźnie odnosi się do A. M. „[w] niniejszej sprawie brak jest takich danych, które nakazywałyby uznać, że pozwani M. M. i A. M. nie byli konsumentami, co powodowało konieczność rozpatrzenia sprawy z uwzględnieniem ochrony ich praw konsumenckich w relacji do podmiotu zawodowo zajmującego się udzielaniem pożyczek pozabankowych”, uzasadnia zarzut naruszenia art. 22¹ k.c. Tymczasem zarzut naruszenia prawa materialnego, tj. przepisu art. 22¹ k.c. podniesiony został z uwagi na jego niezastosowanie w odniesieniu do M. M., jako wystawcy weksla *in blanco*, jak i strony umowy pożyczki.

10. Z powyższego względu Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. w zw. z art. 95 pkt 1 u.SN odrzucił skargę nadzwyczajną.

11. O wzajemnym zniesieniu kosztów postępowania wywołanego wniesioną skargą nadzwyczajną Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398¹⁸ k.p.c. w zw. z art. 95 pkt 1 ustawy o SN.

Oddalając wniosek kuratora – [...] A. W. o zasądzenie na rzecz kuratora kosztów zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych, jakie nie zostały

uiszczone w całości ani w części, Sąd Najwyższy zważył, że zgodnie z § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2018 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz.U. 2018, poz. 536) wysokość wynagrodzenia kuratora ustanowionego dla strony w sprawie cywilnej, ustala się w kwocie nieprzekraczającej 40% stawek minimalnych za czynności adwokackie określonych w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o advokaturze (tekst jedn. Dz.U. 2022, poz. 1184; dalej: „Prawo o advokaturze”), nie mniej niż 60 zł. Jednocześnie zgodnie z art. 4 ust. 1 Prawa o advokaturze zawód adwokata polega na świadczeniu pomocy prawnej, a w szczególności na udzielaniu porad prawnych, sporządzaniu opinii prawnych, opracowywaniu projektów aktów prawnych oraz występowaniu przed sądami i urzędami. Nie ulega przy tym wątpliwości, że pomoc prawna powinna być udzielana zgodnie z wymaganiami stawianymi profesjonalście (z wielu zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 14 sierpnia 1997 r., II CZ 88/97; 12 lutego 1999 r., II CKN 341/98).

W niniejszej sprawie pomoc prawna kuratora ograniczyła się do sporządzenia i wniesienia odpowiedzi pozwanej N. P. na skargę Prokuratora Generalnego. W odpowiedzi na skargę wniesiono o jej uwzględnienie i zasądzenie na rzecz kuratora kosztów zastępstwa procesowego. Jednocześnie kurator nie sformułowała żadnego nowego argumentu wzmacniającego argumentację przedstawioną w skardze nadzwyczajnej przez Prokuratora Generalnego. Co więcej, treść uzasadnienia wskazuje na brak znajomości instytucji skargi nadzwyczajnej. W pierwszym akapicie uzasadnienia kurator bowiem podniosła, że „złożona w niniejszej sprawie skarga nadzwyczajna Prokuratora Generalnego jest uzasadniona i konieczna, zaś pozwana ad. 2. podziela w całości twierdzenia skargi, jakie wskazują, iż doszło do rażącego naruszenia prawa przez Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej, co skutkowało naruszeniem praw człowieka i obywatela określonych w Konstytucji oraz naruszeniem zasad demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniających zasady sprawiedliwości społecznej” (k. 63 *verte*).

Przed wszystkim zauważyć należy, że kurator z ewentualnego naruszenia przesłanki szczególnej skargi nadzwyczajnej określonej w art. 89 § 1 pkt 2 u.SN

wyprowadziła w sposób niejako automatyczny wniosek o naruszeniu przesłanki szczególnej określonej w art. 89 § 1 pkt 1 u.SN. Z poglądem tym, który – jak się wydaje – opiera się na założeniu, że pomiędzy przesłanką szczególną określoną w art. 89 § 1 pkt 1 u.SN, a przesłanką szczególną określoną w art. 89 § 1 pkt 2 u.SN zachodzi stosunek nadrzędności, nie można się zgodzić. Ustawodawca kształtując bowiem przesłanki szczególne skargi nadzwyczajnej nie uzależniał ich od siebie.

Ponadto zważyć należy, że art. 89 § 1 zd. 1 u.SN odnosi się wprost do zasady demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, która wyrażona została przez ustrojodawcę w art. 2 Konstytucji RP. Tymczasem kurator w odpowiedzi na skargę wskazała, że naruszona została nie zasada demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, lecz bliżej nieokreślone zasady demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Jest to określenie nieznane ustawie i niemające podstaw konstytucyjnych. Tym samym kurator powiązała skargę nadzwyczajną z bliżej nieokreślonym wzorcem kontroli.

Zdaniem Sądu Najwyższego ewidentnie sprzeczne z zasadami profesjonalizmu czynności kuratora będącego [...] nie upoważniają go do skutecznego domagania się kosztów zastępstwa procesowego. Za takie należy uznać czynności [...] w niniejszej sprawie, a w konsekwencji brak jest podstaw by zasądzić koszty zastępstwa procesowego.

[D.Z.]

[ł.n]